

PRZEGLĄD PRASY ZAGRANICZNEJ

CODZIENNY BIULETYN
WYDZIAŁU PRASOWEGO

MINISTERSTWA SPRAW ZAGRANICZNYCH

Rok IV.

Warszawa, sobota, 19 października 1929 r.

Nr. 241.

TREŚĆ: Sprawy polskie: Polska a Litwa. — Sytuacja polityczna w Polsce. — Polska a Niemcy. — Zagadnienia ogólne: Sytuacja polityczna i gospodarcza na Litwie. — Anglja a Stany Zjedn. A. P. Rozbrojenie na morzu. — Sytuacja polityczna w Rumunji. — Sytuacja międzynarodowa. — Sytuacja w Hiszpanji. — Notatki i informacje: Różne. — Artykuły nieuwzględnione.

SPRAWY POLSKIE

POLSKA A LITWA.

Lietuvos Aidas 14.—15.X. zamieszcza sprawozdanie z IV-go zjazdu delegatów „Związku odzyskania Wilna”. Dziennik zaznacza, że we wszystkich przemówieniach została poruszana dalsza żywotność kwestji wileńskiej dla Litwy oraz to, że rząd litewski „uczyni wszystko dla odzyskania Wilna z rąk polskich”. Mówiąc o finansach Związku, dziennik zaznacza, że pozycja dochodów Związku wynosi 42.848 lit., rozchodów zaś — 33.720 lit.; saldo więc wynosi — 9.128 lit. Na rok bieżący przewidziany jest budżet 70.000 lit. Związek liczy 191 oddziałów, z ogólną liczbą członków — 10.000. W końcu dziennik poświęca wiele miejsca propagandzie, prowadzonej przez Związek, podkreślając, że w ciągu r. ub. Związek wydał 360.000 ulotek propagandowych oraz 5000 egz. broszury pisarza włoskiego p. n. „Litwa — męczennica” (w przekładzie litewskim).

Lietuvos Aidas 14.X., nawiązując do zapowiedzianej międzynarodowej konferencji kolejowej w Warszawie, (por. „Przeł. Prasy Zagr.” Nr. 233) pisze, że w związku z rozwojem tranzytu pomiędzy Europą Zachodnią i Z. S. R. R. oraz w przewidywaniu, że pośpieszne pociągi międzynarodowe pójdą od dnia 15.V 1930 r. nową trasą Abele — Radziwiliszki — Pogegen — litewskie ministerstwo podjęło roboty na tej trasie, mające na celu rozszerzenie stacji i przystosowanie ich do zwiększonego ruchu tranzytowego. Zostanie również przeprowadzony nowy odcinek trasy Monkiszki — Żarnie, o długości 4,5 klm.

SYTUACJA POLITYCZNA W POLSCE.

Der Tag 17.X. pisze w koresp. z Warszawy, że podniesienie poselstwa polskiego w Londynie do rangi ambasady notuje prasa polska z największym zadowoleniem, podkreślając, że jest to nie tylko sukcesem polskiej dyplomacji, lecz także dowodem, iż

stanowisko mocarstwowe Polski zostało przez to ponownie i poważnie wzmocnione. Dziennik zaznacza, że podobny układ ma również być zawarty między Polską a Stanami Zjednoczonymi.

Germania 15.X. zamieszcza obszerną informację swego korespondenta o podniesieniu poselstwa polskiego w Londynie i angielskiego w Warszawie do rangi ambasad p. n. „Polen als Grossmacht”. Równocześnie dziennik informuje o zamierzeniach niemieckich co do przekształcenia poselstwa niemieckiego na ambasadę.

innych.

Berl. Tageblatt 17.X. Dr. E. Feder w art. p. t. „Obrazki z Poznania” pisze o swej podróży na „P. W. K.” i przytacza rozmowę z polskim dziennikarzem, który autorowi udowodnił, że Poznań jest miastem nawskróś polskiem, gdyż liczy zaledwie 3 procent Niemców. Autor zaznacza, że niema w tym faksie nic szczególnego, jeżeli się zważy, że ponad 1 milion Niemców wyemigrowało do Niemiec. Dalej autor obszernie opisuje Wystawę i w końcu podkreśla, że jest ona „barwnym obrazem godnej podziwu pilności, szybkiego wzrostu, konsolidacji kraju, na co może z zadowoleniem spoglądać orzeł polski, krążący na szczycie wieży wystawowej”.

Correspondance Universelle 9.X. zamieszcza art. p. n. „Le bilan de l'Exposition de Poznan”. Dziennik pisze w związku z uroczystym zamknięciem P. W. K., że wystawa ta była rewelacją dla całej zagranicy i dobrze spełniła swoje zadanie propagandowe, zarówno w kraju, jak i zagranicą.

POLSKA A NIEMCY.

Deutsche Tageszeitung 17.X. pisze w koresp. z Tczewa, że przeprowadzona we wtorek rewizja w biurach posłów niemieckich w Bydgoszczy, Toruniu i Poznaniu rzuca rażące światło na nową falę prześladowań niemieczyzny. Rewizje te koresp. określa jako surowe wystąpienia antyniemieckie i podobnie jak

aresztowanie „niemieckich skautów”, ocenia jako objaw szerokiej akcji polskiej przeciwko każdej żywej organizacji mniejszości niemieckiej w Polsce. Zapewne przyczyn należałoby szukać w tem, że przy ostatnich wyborach w byłej dzielnicy pruskiej Niemcy naogół utrzymali swój stan posiadania. Prasa marsz. Piłsudskiego również w ostatnich czasach popiera nagonkę na Niemców.

Dziennik w końcu podkreśla: „Należy mieć przed oczami fakt, że to gnębienie niemczyzny w zrabowanych ziemiach Prus Zachodnich ma miejsce w chwili, gdy demokratyczna prasa niemiecka wszystko czyni dla poparcia sprawy podniesienia poselstwa niemieckiego w Warszawie do rangi ambasady. Widocznie Polska tem ostrzej występuje przeciwko niemczyźnie, im większe ustępstwa Niemcy są skłonni dawać. Należałoby uświadomić niemiecką opinię publiczną, że tutaj chodzi o los niemieckiej ludności a zarazem o

świetlic okropne położenie, w jakim się niemczyzna znajduje w kraju opanowanym przez Polskę”.

Berl. Börsen - Courier 16.X. w koresp. z Pily pisze, że Związek północnych Izb handlowych i przemysłowych ogłosił rezolucję, w której podkreśla, że zależy mu na doprowadzeniu do zawarcia traktatu handlowego z Polską ze względu na potrzebę przywrócenia dawnych stosunków z „hinterlandem”. Związek kładzie nacisk na to, że zawarcie traktatu nie wystarczy, lecz należy zapewnić sobie jego wykonanie. Szczególnie chodziłoby o sprawę opodatkowania niemieckich przedsiębiorstw w Polsce i o stosowanie prawnych przepisów przy rozpatrywaniu niemieckich pretensyj. Związek przestrzega przed dopuszczeniem kartofli, żyta i świń z Polski do Niemiec bez odpowiednich zastrzeżeń, gdyż ucierpiałoby na tem rolnictwo niemieckie wschodniego pogranicza, a tem samem cała niemiecka gospodarka doznałaby wstrząśnienia.

ZAGADNIENIA OGÓLNE

SYTUACJA POLITYCZNA I GOSPODARCZA NA LITWIE.

Königsb. Hart. Ztg. 16.X. w art. p. n. „Litwa przed nową zmianą rządu” pisze, że według wiadomości z Kowna nowoutworzonemu gabinetowi Tubelisa grozi konieczność podania się do dymisji. Minister spraw wewnętrznych Musteikis został zmuszony do ustąpienia, wobec czego w kołach politycznych panuje przekonanie, że i dymisja całego gabinetu musi nastąpić w najbliższym czasie. Promotorem nowych zajęć są najprawdopodobniej związki oficerskie. Panuje ogólne przekonanie, że powrót Woldemarasa jest nieunikniony. Woldemaras oczywiście jest gotów przyjąć na nowo kierownictwo rządu.

Lietuvos Aidas 15.X. w art. wst. omawia wzrastające z dnia na dzień umocnienie się sytuacji rządu Tubelisa, a to dzięki autorytetowi i sympatjom, jakimi cieszy się prezydent Smetona w narodzie litewskim. Dziennik ostro atakuje tych polityków litewskich, którzy, z powodu odsunięcia ich od steru państwa, szerzą wśród społeczeństwa pogłoski o mającym jakoby nastąpić przesileniu rządowym, i twierdzą, że jedynie tylko oni mogliby uratować sytuację. Dziennik posądza tych polityków (niewątpliwie, aluzja do Woldemarasa — przyp. red. „Przegl. Prasy Zagr.”) o brak patriotyzmu i poświęcenia dla pracy, prowadzonej przez nich w czasie posiadania steru władzy w swem ręku. W końcu dziennik podkreśla, że żadne mącenia niezadowolonych lub podrażnionych osób nie zaszkodzą nowemu rządowi litewskiemu, ponieważ rząd ten cieszy się uznaniem całego społeczeństwa i prowadzi Litwę w jaśniejszą przyszłość.

Lietuvos Aidas 14.X. w art. wst., nawiązując do wyroku, skazującego prałata Olszauskasa, zaznacza m. in., że dowiedzenie winy oskarżonemu przez niezależny sąd litewski bynajmniej nie poruszy podstaw kościoła katolickiego na Litwie, jak to chcieliby sądzić niektórzy. Dziennik podkreśla, że wierzy w sprawiedliwość sędziów litewskich, sądu okręgowego, a przeto jest rzeczą wątpliwą, by Najwyższy Trybunał, w razie apelacji Olszauskasa, zajął odmienne stanowisko względem oskarżonego.

Rytas 15.X. w art. wst. ubolewa nad czynieniem przez wrogów katolicyzmu niezdrowej sensacji z procesu prał. Olszauskasa. Dziennik powstrzymuje się od wydania opinii o prał. Olszauskasie do czasu rozpatrzenia sprawy przez Najwyższy Trybunał.

Cała prasa litewska z 14.—15.X. informuje o rozpoczęciu rozprawy sądowej, wytoczonej przeciwko stronnictwu „Związek Gospodarczy” w związku z niedozwolonymi manipulacjami przy dostarczaniu przez tę organizację w r. 1924 słoniny dla wojska litewskiego. Na ławie oskarżonych w liczbie 12-tu zasiadli m. inn. znani przywódcy stronnictwa gospodarczego: Draugialis, Mikszys, Sakalauskas i Bergas, byli posłowie sejmowi.

Lietuvos Žinios 15.X., w związku z rozpoczęciem powyższej rozprawy sądowej podkreśla, że spraw tego rodzaju, będących wynikiem systemu rządów chrz. - demokracji jest jeszcze wiele, i że niewątpliwie po rozpatrzeniu tej sprawy zostanie poruszona sprawa przeciwko b. ministrowi Petrulisowi.

Lietuvos Aidas 15.X. w dodatku ekonomicznym omawia „rekordowy” urodzaj na Litwie. W niektórych powiatach zebrano po 31—35 centnarów z hektara; przeciętny zbiór z hektara wyniósł w r. b. 24,6 centnarów, podczas gdy w latach ubiegłych wynosił zaledwie 18,7—19,4 centnarów. Ogólne zbiory tegoż roku dziennik oblicza na 1720 tysięcy tonn; zbiory te w latach ubiegłych wynosiły 1247 — 1301 tysięcy tonn. Nadwyżkę zboża, przeznaczoną na eksport, oblicza dziennik na 400.000 tonn; w najgorszym wypadku na 300.000 tonn. Dziennik zaznacza, że Litwa została tą nadwyżką zboża zaskoczona i zupełnie nieprzygotowana do racjonalnego zużycia tej nadwyżki.

Rytas 15.X. omawia wielkie potanieńczenie zboża na rynku litewskim z powodu znacznej jego podaży przez rolników, potrzebujących gwałtownie pieniędzy.

Berlingske Tidende 14.X. przytacza upadek Woldemarasa jako przykład niepewności opierania się na rewolucji. Woldemaras nigdy nie czuł się pewnym i dlatego rządził siłą, która jednak zawiodła. Prócz tego upadek jego wynikał z rozdzwieniu między

zwielilo okropne położenie w jakim się znajdowała
krajnie w kraju ogarnianym przez Polskę.
Berl. Börsen - Courier 16.X. w koresp. z Pary-
żem, że kwestie polnohandlowe i prze-
mysłowych okoliczności, w której podkreśla, że
krajnie nie na doprowadzeniu do zawarcia traktatu
handlowego z Polską ze względu na potrzebę przy-
wrócenia dwustronnych stosunków z „niemieckimi”.
Związek klasnie nacisk na to, że zawarcie traktatu
nie wydatka, lecz należy zapewnić sobie jego wy-
konanie. Środkami ekonomicznymi w Polsce i o sto-
waniu niemieckich przedsiębiorstw w Polsce i o sto-
waniu prawnych przepisów przy rozpatrywaniu nie-
mieckich przepisów. Związek przestępuje przed dopu-
szczeniem kartelli, żyta i winu z Polski do Niemiec
bez odpowiednich zastrzeżeń, gdyż należałoby na-
tem rolnictwo niemieckie wschodniego pogranicza
z tem samym ciałem niemiecką gospodarką doznałyby
wzrostu.

WAGI OGÓLNE

Kijów 15.X. w art. ubolewa nad czynieniem
przez wrogów katolickim niedzielnym sesjami z pro-
cesu przed Olszańskimi. Dziennik powstrzymuje się
od wydania opinii o przed Olszańskimi do czasu roz-
patrzenia sprawy przez Najwyższy Trybunał.

Cena prasa literat. z 14—15.X. informuje o roz-
ważeniu rozprawy sądowej, wytoczonej przeciwko
ekonomistom „Związek Gospodarczy” w związku z
nieobrotowalnością manipulacji przy dostarczaniu
przez te organizacje w r. 1924 słoniny dla wojska li-
twińskiego. Na fawie oskarżonych w sprawie 15-16 sa-
moch w im. szani przywódcy stowarzyszenia gospodar-
czego: Dyrkalis, Mikajus, Sakalanskas i Bergas.
Byli posłowie sejmowi.

Litwos 15.X. w związku z rozpoczęciem
powstania rozprawy sądowej podkreśla, że sprawa ta
go rodzaju, będący wynikiem systemu rządów
chwil - demokracji jest jeszcze wiele i że niezapli-
wie po rozpatrzeniu tej sprawy zostanie poruszona
sprawa przeciwko b. ministrowi Potulicowi.

Żelazne 15.X. w doborze ekonomicznym
omawia „rekordowy” urodzaj na Litwie. W niektó-
rych powiatach zebrano po 31—35 centarów z hek-
tara, przeciętny zbiór z hektara wyniósł w r. b. 24,6
centarów, podczas gdy w latach ubiegłych wynosił
średnio 18,7—19,4 centarów. Ogólne zbiory żyta
roczne dziennik oblicza na 1750 tysięcy ton; zbioru
to w latach ubiegłych wynosiły 1247—1301 tysięcy
tonn. Najwyższe zbiory, przeliczając na hektar,
oblicza dziennik na 400 000 ton; w sąsiedztwie wy-
padku na 300 000 ton. Dziennik zaznacza, że Litwa
została ta nadwyżką zbioru zaskoczoną i zupełnie nie-
przygotowaną do racjonalnego zużycia tej nadwyżki.

Kijów 15.X. omawia wielkie polecanie zbóż na
rynkach litewskich z powodu znacznej jego podaży przez
rolników potrzebujących gwałtownie pieniądze.

Wiedeńskie 15.X. przytocza opadek
Wolenskiego jako przykład niepewności opinii
nie na rewolucji. Wolenskiego nigdy nie czuł się de-
wotem i dlatego trwał przy swoim, jednak rozwodził.
Tęcza tego opadek jego wynika z rozdzwiku między

rozstawienie „niemieckich szkodów”, ocenia jako
objaw szerokiej akcji polskiej przeciwko każdej dy-
wizji (organizacji) niemieckiej w Polsce.
Zagrożenie przetrwania niemieckich w tym, że przy
ostatnich wypadkach w całej dziedzinie polskiej Niem-
cy nałożył utrzymać swój stan posiadania. Prasa
niemiecka, Litwoskiego również w ostatnich czasach po-
ciera uwagę na Niemców.

Dziennik w końcu podkreśla: „Należy mieć przed-
oczną taką, że to kąpielie niemieckie w szkodli-
wych warunkach. W warunkach ma miejsce w chwili
gdy demokratyczna prasa niemiecka wszystkie czyni
dla poprawy sprawy podniesienia poziomu niemie-
ckiego w Warszawie do rangi ambasady. Wobec
Polski tam ostatni występ przeciwko niemieckim
na większe napięcie Niemcy są skłonni dawać. Na-
leżałoby podjąć niemiecką opinię publiczną, że
taki obrot niemieckiej opinii publicznej z niemieckim

STYKAJA POLITYCZNA I GOSPODARSTWA NA LITWIE

Wiedeńskie 15.X. w art. pod-
kreśla, że Litwa powoli przetrzymuje się do czasu
rozpatrzenia sprawy przed Olszańskimi. Dziennik
powstrzymuje się od wydania opinii o przed Olszańskimi
do czasu rozpatrzenia sprawy przez Najwyższy Trybunał.

Litwos 15.X. w doborze ekonomicznym
omawia „rekordowy” urodzaj na Litwie. W niektó-
rych powiatach zebrano po 31—35 centarów z hek-
tara, przeciętny zbiór z hektara wyniósł w r. b. 24,6
centarów, podczas gdy w latach ubiegłych wynosił
średnio 18,7—19,4 centarów. Ogólne zbiory żyta
roczne dziennik oblicza na 1750 tysięcy ton; zbioru
to w latach ubiegłych wynosiły 1247—1301 tysięcy
tonn. Najwyższe zbiory, przeliczając na hektar,
oblicza dziennik na 400 000 ton; w sąsiedztwie wy-
padku na 300 000 ton. Dziennik zaznacza, że Litwa
została ta nadwyżką zbioru zaskoczoną i zupełnie nie-
przygotowaną do racjonalnego zużycia tej nadwyżki.

Kijów 15.X. omawia wielkie polecanie zbóż na
rynkach litewskich z powodu znacznej jego podaży przez
rolników potrzebujących gwałtownie pieniądze.

nim a prezydentem Smetoną, a raczej panią prezydentową; z drugiej strony podkreśla autor, że nowy premier Tubelis jest spokrewniony z rodziną prezydenta. Pozatem jednak system rządów się nie zmienił, tembardziej, że poza osobą Woldemarasa są to przeważnie ludzie tego samego obozu.

ANGLJA A STANY ZJEDN. A. P. ROZBROJENIE NA MORZU.

Le Temps 16.X. pisze w art. wst., nawiązując do art. Wickham Steed'a w „Review of Reviews”, iż niekonsekwentne jest z jego strony ostrzeżenie Francji przed zajęciem zbyt kategorycznego stanowiska w sprawie parytetu francusko - włoskiego, podczas gdy autor ten w d. c. swego artykułu przyznaje, że Francja nie może się ograniczyć do skoncentrowania swojej floty na morzu Śródziemnym, gdyż musi ona mieć na uwadze również i obronę wybrzeży nad kanałem La Manche i Atlantykiem oraz utrzymanie komunikacji z kolonjami afrykańskimi i Dalekiego wschodu. Zresztą—pisze dziennik—niewłaściwym jest czynienie Francji z góry odpowiedzialną za możliwe trudności, jakie napotkają obrady konferencji londyńskiej. Jest to niezręczny manewr polemiczny, który nikogo nie wprowadzi w błąd. Jednakże wątpliwości prasy angielskiej, która zajmuje się już zagadnieniem, co będzie w razie rozbitcia się konferencji londyńskiej, są conajmniej przedwczesne, gdyż wymiana zdań pomiędzy zainteresowanymi rządami doprowadzi zapewne do porozumienia, pod tym jednak warunkiem, by konferencja ta była dobrze przygotowana.

Svenska Dagbladet 15.X. stwierdza, że francuska polityka zagraniczna jest zaniepokojona rokowaniami Mac Donalda z Hooverem, gdyż zbliżenie między Anglją a Stanami Zjednoczonymi nie jest mile widziane we Francji. Francja jeszcze podczas wojny światowej i po niej prawie kierowała polityką zagraniczną Anglji. Prócz tego jest we Francji podniecenie z tego powodu, że Francja zwracała się do Stanów Zjednoczonych z propozycją wyłączenia wojny między Francją a Stanami Zjednoczonymi na podstawie paktu Kelloga, ale nie doszło to do skutku dlatego, że Francji chodziło o postawienie tej sprawy między temi tylko dwoma państwami, podczas gdy Stany Zjednoczone dały do zrozumienia, że życzą sobie ujęcia zbiorowego. A teraz właśnie na tej podstawie dochodzą do porozumienia z Anglją, co Francja uważa za dowód nielojalności.

SYTUACJA POLITYCZNA W RUMUNJI.

Le Temps 17.X. pisze w art. wst. w związku ze zmianą składu regencji, iż polemika prowadzona zupełnie otwarcie pomiędzy rodziną królewską a obecnym rządem jest faktem pożałowania godnym, gdyż tego rodzaju incydenty mogą tylko zdezorientować opinię publiczną i wywołać nastrój niebezpieczny dla konsolidacji ustroju konstytucyjnego. Już sam incydent z księciem Karolem wywarł wpływ nader niekorzystny na ludność rumuńską. Naród ten ma jednak istotne poczucie trudności tej kwestji i powinienby obecnie zwiększyć jeszcze swe usiłowania zgodnej współpracy, zapewniającej państwu spokój wewnętrzny i porządek polityczny.

Journal des Débats 16.X. zamieszcza obszerną koresp. z Bukaresztu p. n. „Le cabinet Maniu et l'opposition”. Kor. pisze, że wybór nowego regenta odbył się w warunkach prawie że dramatycznych. Kandydatura królowej Marji — jako kobiety — nie została wzięta pod uwagę; cytowano nawet przy tej okazji autorytet zmarłego króla Ferdynanda, który sam nie wyznaczył swej małżonce miejsca w pierwszej Radzie. Maniu zaznaczył wprawdzie, że może zgodziłby się na kandydaturę królowej Marji, ale tylko pod warunkiem ustąpienia ks. Mikołaja, a to, by w skład rady regencyjnej nie wchodziły 2 osoby z rodziny królewskiej. Ostra wymiana zdań pomiędzy królową Marją a prez. Maniu miała tylko ten skutek, że cofnięta została kandydatura generała Persana, który był mile widziany przez królową. Wybór nowego członka regencji w osobie p. Saratzeanu był w pewnej mierze niespodzianką; podrażniło to koła opozycyjne, i jeszcze bardziej utrudniło sytuację gabinetu, który ma przed sobą trudne zadania do spełnienia.

L'Indépendance Roumaine 15.X. wyjaśnia częste głosy dzienników zagranicznych, przychylne obecnemu rządowi w Rumunji a nieprzychylne stronnictwu liberałów tem, że rząd narodowo - włoski działa zagranicą zapomocą propagandy i dostarcza wiadomości stronnicych, czego nie robili liberali, kiedy byli u władzy.

L'Indépendance Roumaine 16.X. zamieszcza oświadczenie królowej Marji, w którym odpiera ona próby uzależnienia rodziny królewskiej od pewnych prądów politycznych w Rumunji i ograniczenia znaczenia dynastji.

Dreptatea 13.X. donosi o przybyciu do Bukaresztu polskiej delegacji przemysłowo - handlowej i informuje o przyjęciu jej w stolicy Rumunji.

SYTUACJA MIĘDZYNARODOWA.

Corriere della Sera 15.X., uznając, że planowany bank międzynarodowy będzie bardzo korzystny dla Niemiec, które odtąd będą wolne od kontroli obcej, wyraża obawy z powodu tego, że bank ten będzie regulował emisje i kredyt światowy, a że największy wpływ w nim będą miały państwa najsilniejsze finansowo, więc będą one miały z tego banku największe korzyści. Wprawdzie stawia się zasadę, że ma on zajmować się tylko sprawami czysto finansowemi, ale sama potrzeba takiego zastrzeżenia dowodzi, że będą możliwe także wpływy w innych dziedzinach. Dlatego autor ostrzega świat, zwłaszcza romański, przed poddawaniem się wpływom anglosaskim.

La Nation Roumaine 15.X. w art. wst. omawia zamkniętą w tych dniach konferencję pokojową w Atenach, na której delegaci państw bałkańskich łącznie z Bułgarią i Turcją wypowiadali się za utrzymaniem pokoju na półwyspie Bałkańskim, wbrew rozpowszechnionemu mniemaniu, że półwysep ten jest ciągle wrzącym kotłem.

SYTUACJA W HISZPANJI.

La Nacion 10.X. umieszcza wstępny artykuł premiera Primo de Rivery o obecnym położeniu Hisz-

panji. Autor podaje dane statystyczne, wykazujące znaczne polepszenie pod względem gospodarczym, i wytyka istniejące jeszcze braki. Przyznając, że Hiszpania ma jeszcze znaczny dług państwowy, zestawia autor stały wzrost oszczędności od 1.283 milionów peset w r. 1921 do 3.011 w r. 1927. Jednocześnie zmniejsza się niedobór, który w r. 1921 wynosił miesięcznie 92 miliony a w r. 1928 tylko 15 milionów. Znaczny jest też rozwój kopalni, które w r. 1921 dały 5.421 ton węgla, wyprodukowano 2.139 miedzi i 3.226 żelaza, a w r. 1927 odpowiednio liczby są: 6.993, 3.984 i 4979 ton. Wytwórczość niektórych materij. chem. podwoiła się a nawet potroiła. Natomiast stosunek wywozu do przywozu jest wciąż jeszcze niekorzystny, za co prem-

ier czyni wyrzuty narodowi, twierdząc, że wciąż jeszcze za dużo je, a za mało pracuje. Między innymi krytykuje niepraktyczny tryb życia Hiszpanów, którzy jedzą kolację około godziny 10 wieczorem, zmuszając przez to służbę domową do pracy aż do północy. Premier proponuje, żeby kolację jedzono między siódmą a ósmą, co by dało oszczędności w świetle, i pracy służby. Wreszcie podkreśla, że najmniej zastosowują się do nowoczesnych potrzeb ojczyzny mieszkańcy stolicy, znacznie więcej prowincja, a najwięcej Katalonja. Na uwagę zasługuje, że pierwsze miejsce pod tym względem zajmuje Barcelona, znana dawniej z rozruchów i zamachów.

NOTATKI I INFORMACJE

ROŻNE.

La Bulgarie 14.X. poświęca artykuł przyjaźni polsko - bułgarskiej z powodu przyjazdu do Sofji polskiej misji gospodarczej.

Il Popolo d'Italia 15.X. przeprowadza porównanie między sowieckim nowym kierunkiem polityki gospodarczej a włoskim i dowodzi, że jedynie Włochy znalazły drogę nowego rozwoju życia gospodarczego.

Raboczy 1.X. informuje, że centralne władze mińskie wydały odezwę powitalną z okazji powrotu „Kawdywizji” z manewrów. „Czerwona armja — pi-sze dziennik — wraca w chwili, kiedy wszechświatowy imperjalizm prowokuje Związek Radziecki, chcąc go wciągnąć do wojny. Zajścia na wschodzie i tworzenie nowych bloków wojennych na zachodzie mówią jasno o akcji przeciw Sowietom. Manewry Bobrujskie pokazały, że czerwona armja jest bardzo dobrze wyszkolona i przygotowana do należytego odparcia każdego, ktoby ją zaatakował. Polepszenie warunków ekonomicznych w zeszłym roku zawdzięcza się czerwonej armji, która z bronią w ręku stojąc na straży bezpieczeństwa robotników i wieśniaków, umożliwiła rozbudowę socjalistycznej ojczyzny”.

W innym artykule, poświęconym manewrom, komisarz Boczarow podkreśla techniczną zdolność armji, oraz dobre wyszkolenie konnicy.

ARTYKUŁY NIEUWZGLĘDNIONE.

Le Quotidien 12.X. G. Rouillard: Une belle figure française: M-me Curie.

L'Action Française 15.X. Paul Mathiez: Où l'on est introduit à Moscou dans l'antre de la Tcheka.

Vossische Ztg. 9.X. Dr. L. Stahl: Politischer Auftakt in Frankreich.

Berl. Börsen - Courier 10.X. Sowiet - Industrialisierung.

Der Tag. 11.X. Die Barmatsaat geht auf.

Vossische Ztg. 15.X. Dr. L. Stahl. Briand in der Sackgasse.

Germania 15.X. Mac Donalds Amerikafahrt.

Vossische Ztg. 16.X. Karl Kautsky.

Die Rote Fahne 16.X. Vor grossen Ereignissen in China.

Germania 16.X. Ein Blick nach Ungarn.

Neue Zürcher Ztg. 2.X. Mahatma Gandhi.

Neue Freie Presse 3.X. E. Venizelos. Paneuropäisches Programm Griechenlands.

Neue Freie Presse 8.X. Graf Bethlen und die ungarische Sozialdemokratie. — 9.X. Herriot in Wien.

Neue Zürcher Ztg. 9.X. Italiens auswärtige Politik.

Münchner N. Nachrichten 10.X. Das Erbe der Deutschen Volkspartei.

Neue Freie Presse 13.X. Leo Trotzki. Die Oktoberrevolution.

Neue Zürcher Ztg. 13.X. Mac Donald in Washington.

Reichspost 15.X. Die Vorbereitungen für einen europäischen Zollfrieden.

Journal de l'Est 14.X. En Lithuanie (art. wst. o sytuacji na Litwie).

